

**Enhance Soft Skills to Nurture
Competitiveness and Employability**

www.projectessence.eu

ESSENCE IO4:

РЪКОВОДСТВО

ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОЕКТА

Автори:

Университет Дубровник

Университет по информационни технологии и управление в Жешов

Internet Web Solutions

Italian Development Partners

Institut de Haute Formation Aux Politiques Communautaires

Стокхолмско училище по икономика в Рига

Икономически университет – Варна

1. УВОД

ESSENCE (Enhance Soft Skills to Nurture Competitiveness and Employability) е международен проект на консорциум от седем партньора с координатор Университета по информационни технологии и мениджмънт в Жешов, Полша, финансиран по програма Еразъм+. Целта на проекта е да се подобрят възможностите за трудова заетост на студентите чрез развитие и усъвършенстване на меките им умения. При изпълнението на проекта консорциумът разработи набор от инструменти за обучение през целия живот в европейското и международното висше образование. Разработени са седем курса по следните теми: 1) координиране в екип 2) креативност, 3) емоционална интелигентност, 4) преценка и вземане на решения, 5) решаване на сложни проблеми, 6) критично мислене и 7) познавателна гъвкавост. Всеки теоретичен курс е придружен от богат набор от ресурси като казуси, примери за добри практики и игри за вземане на решения. Това са безплатни учебни материали за всеки, който се интересува от развитие на меки умения на студенти и служители.

Положени са значителни усилия да се разработят учебни модули, които да се разбираеми и лесни за използване от всички бъдещи обучители по темите. За да се улесни този процес и за да стане той още по-интуитивен и за да се прецизират окончателно разработените материали в съответствие с нуждите на целевите групи, модулите бяха тествани в пилотни обучения през първата половина на 2022 г. Така партньорите по проекта получиха обратна връзка, която е от полза както при провеждане на отделни курсове, така и на цялостно обучение. Ценната обратна връзка от пилотните обучения залегна в ръководство за прилагане и използване на резултатите от проекта (курсове, казуси,

примери за добри практики и игри за вземане на решения) сами по себе си или като част от учебните планове на висшите училища.

Натрупаният опит е в основата на настоящия документ, който е ръководство за използване на проектните резултати. Целта е с потребителите да се споделят някои практически съвети, изведени при пилотните обучения и при първоначалното ползване на материалите. Ръководството засяга широк спектър от теми – от организиране на обучения до съвети за комуникация с целеви групи и участници, набиране на служители и управление на човешки ресурси. Особено внимание се отделя на въпросите на смесеното обучение (blended learning) и на опита от онлайн обученията, които са от решаващо значение при провеждане на смесени или онлайн обучения, особено при възникване на извънредни ситуации, както например това се случи в условията на пандемия от Covid 19. И накрая, ръководството предоставя насоки за мотивиране на участниците и изводите от обратната връзка от участниците.

Ръководството не се състои от строги правила за провеждане на обученията по ESSENCE, а е отправна точка. Потребителите се приканват да експериментират и обогатят предложенията ни със свои собствени идеи, така че ESSENCE да расте и да се развива.

КОНСОРЦИУМ ESSENCE

2. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Обученията по ESSENCE са разработени както за провеждане в традиционна класна стая, така и за изнасяне в смесени (онлайн) формати на обучение. По време на пилотната фаза се тестваха и двата формата и натрупаният опит показва, че този вид обучения са най-полезни, когато са ориентирани към практиката, включват атрактивно учебно съдържание с интерактивни инструменти, адаптирано към целевата тема. Например, като отправна точка за дискусии участниците могат да използват не само слайдове, видео материали, но и казуси, както и игри за вземане на решения. Обучителите могат да прилагат тези обучения както в повече или в по-малко еднородни групи, така и в разнородна среда със студенти от различни страни. Ползите са най-големи, когато обученията са част от учебен план. Управление на човешките ресурси, Бизнес преговори или Бизнес комуникация са примери за модули, в които нашите обучения могат да бъдат особено полезни. В началото на часа обучителите могат да предоставят възможно най-много информация за инструментите, за да отговорят на очакванията на студентите, с цел гладко протичане и добро взаимодействие в групата по време на обучителните сесии.

3. ПОДБОР

Подборът на участници може да се осъществява през множество канали. Възможен подход е установяване на контакти чрез групи в сходни образователни области или чрез заинтересовани страни със сходно ежедневие. Например, един от подходите за набиране на участници в пилотната фаза на ESSENCE включваше използването на професионални контакти с организации и институции, които работят с млади хора и лица, търсещи своята първа работа. В други случаи се използваха контакти с асоциирани партньори на институции. Заинтересованите страни, които биха искали да мотивират своите учители и обучители да работят с резултатите от проекта ESSENCE, могат да популяризират обучителната платформа, безплатния достъп, съдържание и функции като стимул за включване на обученията по ESSENCE в редовните часове. И накрая, обученията по ESSENCE могат да бъдат организирани по едно и също време с други събития, чиито участници също да могат да бъдат поканени.

4. КОМУНИКАЦИЯ С ЦЕЛЕВАТА ГРУПА И УЧАСТНИЦИТЕ

Съществуват много техники за „разтапяне на леда“, с цел създаване на подходяща атмосфера в класната стая за приятното прекарване на хората, споделящи това пространство. Като цяло забелязваме, че неформалните обучители / лектори трябва да избягват да се вземат твърде на сериозно, но все пак без да попадат в капана на това да са „твърде дружелюбни“ – като цяло има ясно разпределение на ролите и отговорностите, което легитимира и самата роля и статус на говорещия. По принцип винаги има студент / участник, който е по-склонен да продължава дискусията, да повдига въпроси / съмнения / храна за размисли: той / тя наистина разчупва атмосферата и кара околните да се чувстват по-удобно, да вземат участие в дискусията – резултат, който трудно се постига (но не е невъзможно) в онлайн условия. Когато се използват техники за разчупване на леда, студентите се мотивират да участват, като например, когато се приканват да се представят, а по време на обучението се мотивират да адаптират предоставеното съдържание към своя конкретен контекст.

От съществено значение е в класната стая да царя доверие, за да се ангажира, а и най-вече, да се задържи вниманието и интереса на участниците. Това налага обучителите да полагат съзнателни усилия още с влизането си в класната стая и първата среща с участниците. Спокойният и окуражаващ подход определено помага на участниците да се чувстват комфортно не само с учителя или съдържанието на обучението, но преди всичко и със средата. На обучителите се препоръчва да започват всяка нова сесия/въведение в нова тема с реални и подходящи примери: това помага да се възприема съдържанието на обучението като пряко свързано с практиката и да се предизвиква и интерес.

5. РАБОТА С ГРУПИ

Хората обичат да говорят и да изразяват себе си, както и да има някой, който да разбира споделяното. Опитът ни показва, че в даден момент и най-стеснителните участници (да не кажем най-незаинтересованите) престават да се сдържат и се включат в обсъждането. Този „прелом“ зависи от представата на участника за свобода и гъвкавост. Обучителят може да повлияе на всички в залата, като си извоюва съюзници сред неформалните говорители на групата.

Слайдовете се оказаха много полезни при насочването на дискусията и достигане до ключови изводи, но обучителите трябва да внимават да намерят баланс между прекаленото разчитане на такива материали и поддържането на „жива“ класна стая. Например, най-добрите практики и казуси предизвикаха ползотворни дискусии в час. На студентите могат да се възлагат различни задачи, по които те да работят със собствено темпо: самостоятелното запознаване с обучителната платформа ESSENCE; полагането на теста за самооценка; попълване на формуляри за обратна връзка. Нека те да са активни участници в обучението през цялото време в една мотивираща среда, в която всички да споделяме идеи, впечатления, да задаваме въпроси и пр.

Същото важи и за „присъствието“ на обучителя в залата: седенето на бюро в центъра на стаята помага да се следи изражението на заинтересованост/незаинтересованост, но след известно време това крие риск да бъде възприемано като твърде статично. В среда подобна на тази на ESSENCE (т.е. съставена от млади хора), обучителят трябва да бъде източник на знания и „аниматор“, двигател на знания и умения. Вместо да

Enhance Soft Skills to Nurture Competitiveness and Employability

www.projectessence.eu

се налагат твърдения, добре е те да се преформулират като отворени въпроси към аудиторията, което ще преобразува обучителните сесии от място за личен пренос на идеи към екосистема за съвместно развитие.

6. СМЕСЕНО ОБУЧЕНИЕ И ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЯ

Както беше посочено по-горе, проектът ESSENCE е разработен с цел прилагане както в традиционна, така и в онлайн среда. Обучителната платформа е съвсем подходяща за самообучение и/или онлайн обучение, но има и голям потенциал за офлайн сесии, стига да не е основният фактор за задържане на вниманието на обучаемите. Използването на традиционната черна/бяла дъска и цветни маркери позволяват много по-динамично обучение и помагат на студентите да разберат по-добре как се стига до определени процеси, как те се създават и т.н. За да си аниматор, е важно да „владееш“ физическото пространство, в което се провежда сесията. Точно тази възможност е в разрез с ограниченията на употребата на много дигитални ресурси, които сами по себе си са статични. В този контекст обучителната платформа предоставя цялостна карта на концепциите, а учителят навлиза в детайли с помощта на други ресурси, които са по-подходящи за интерактивно обучение. Технологиата обаче е от съществено значение за съдържанието и провеждането на обучението в онлайн режим. От нашите пилотни обучения получихме много положителна реакция за употребата на слайдове, ресурси на Moodle и инструменти за видеоконференции (напр. Google Meet, Zoom или MS Teams). Всички потребители реагираха много добре на тези формати, тъй като те помагат за по-доброто разбиране на съдържанието и го правят по-динамично и графично.

7. МОТИВАЦИЯ И МНЕНИЯ НА УЧАСТНИЦИТЕ

Нашият опит определи кои са мотивите на обучаемите да се включват в обучения като тези на ESSENCE. Във всички пилотни сесии видяхме любопитството и усещането за самоосъзнаване като източник за мотивация за участие. В други случаи усещането, че трудовият пазар е пренаситен и произтичащата от това необходимост за постоянно и продължително личностно и професионално развитие се очертаха като често срещана мотивация за включване в обучение. Други участници пък дойдоха, повлияни от колегите си. Но и имаше и желаещи, които просто искаха да разширят знанията си по темата за меките умения.

За да се постига устойчивост на обученията по ESSENCE, трябва непрекъснато да се събира обратна връзка от участниците. По време на нашите пилотни обучения обратната връзка беше събирана неофициално, тъй като официалното събиране на обратна връзка чрез анкети, събеседвания и пр. изглежда, че създаваше усещане за умора сред участниците. Те заявяваха, че са имали множество поводи да изразяват мненията си за обучението, съдържанието, лекторите, така че, освен ако наистина не се налага, попълването на анкета изглежда като излишно бюрократично бреме, което мнозина се изкушават да избегнат. Неформалното събиране на мнения и коментари позволява комуникацията да бъде открита и ясна от самото начало.

В някои случаи може да се наложи да се събере обратна връзка чрез традиционните официални канали. Тук могат да се използват фокус групи, приложения за анкети чрез мобилен телефон или дори формуляри за обратна връзка, изготвени на уебсайтове. Добре е учителите да са на разположение на участниците в случай на технически затруднения.

8. ПРЕПОРЪКИ ЗА АЛТЕРНАТИВНИ СЦЕНАРИИ

Подобно на всички обучения, и разработените по проекта ESSENCE, са отворени за непрекъснати подобрения. Добре би било всички бъдещи потребители да адаптират предоставените обучения и придружаващите материали съобразно работния си контекст. Ако обученията включват извънредно голям брой модули в рамките на кратък период от време, този интензивен график може да дотежи на студентите. Обучителите трябва да полагат усилия да избягват статичност в обученията и да изграждат атмосфера на съвместно разработване и създаване на съдържанието. От съществено значение е установяване на доверие, което ще доведе до желани резултати като споделянето на открити и спонтанни коментари.